

SPORTACCOMMODATIEPLAN

Gemeente Krimpenerwaard

Datum

16 mei 2019

Gemeente Krimpenerwaard

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Introductie

1.1	Aanleiding	3
1.2	Vraagstelling / doelstelling	3
1.3	Context plan	3
1.4	Werkwijze	4
1.5	Leeswijzer	5

Hoofdstuk 2 Samenvatting

2.1	Samenvatting buitensport	6
2.2	Samenvatting zwembaden	11
2.3	Samenvatting binnensport	14
2.4	Samenvatting financiële consequenties gemeente	16

Hoofdstuk 3 Buitensport

3.1	Analyse en voorstellen buitensport	17
3.2	Tennis	17
3.3	Voetbal	19
3.4	Overige buitensportaccommodaties	22

Hoofdstuk 4 Zwembaden

4.1	Aanbod en huidige situatie	24
4.2	Aandachtspunten binnen- en buitenzwembaden	26

Hoofdstuk 5 Binnensport

5.1	Aanbod en huidige situatie	28
5.2	Aandachtspunten binnensport	30

Hoofdstuk 6 Kaders beheermodellen

6.1	Inleiding	33
6.2	Beheermodellen	33
6.3	Exploitatie en beheer buitensport	34

Hoofdstuk 7 Nieuwe initiatieven

7.1	Inleiding	35
7.2	Beoordeling nieuwe initiatieven	35
7.3	Richtlijnen financiële ondersteuning vanuit sport	37
7.4	Maatschappelijke ontwikkelingen	37

1.1 Aanleiding

Na de gemeentelijke herindeling heeft gemeente Krimpenerwaard een inventarisatie en analyse laten uitvoeren naar de eigendoms-, beheer-, en exploitatiesituaties van de sportaccommodaties. Hieruit kwam naar voren dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen de hieraan gerelateerde afspraken. Deze situatie is onwenselijk en brengt dilemma's met zich mee bij het uitvoeren van accommodatiebeleid en het behandelen van (aan)vragen rondom sportaccommodaties.

1.2 Vraagstelling / doelstelling

Doelstelling is te komen tot een samenhangend en evenwichtig sportaccommodatiebeleid op basis waarvan keuzes kunnen worden gemaakt en richting wordt gegeven aan (de toekomstige wijze van) het beheer en de exploitatie van onze sportvoorzieningen. Om dit te kunnen bepalen dienen eerst de volgende vraagstukken te worden beantwoord:

- welke verschillen zijn er nu in de gehanteerde tarieven en welke verschillen zijn er nu in de afspraken rondom het onderhoud, beheer en de exploitatie. En op welke wijze kan hier het beste een evenwicht in worden bereikt (per sportcluster)?
- welke consequenties brengen de oplossingsrichtingen met zich mee? Hetzij voor de sportstichtingen en/of de verenigingen, hetzij voor de gemeente;
- geef heldere kaders op basis waarvan nieuwe initiatieven of aanvragen kunnen worden beoordeeld;
- reik kaders aan hoe de gemeente in de toekomst om kan gaan met beheer en exploitatieverantwoordelijkheden voor de te ontwikkelen visie op verzelfstandiging van gemeentelijke sporttaken. Hierbij gaat het om keuzes m.b.t. taken die binnen en buiten de gemeentelijke organisatie kunnen worden ondergebracht en de daaruit voortvloeiende eisen die aan samenwerking met derden moeten worden gesteld met het oog op het professioneel beheren en/of exploiteren.

De einddoelstelling is een gezond financieel sportbeleid te realiseren, waarbij binnen de verschillende sportclusters de lasten gelijkwaardig zijn verdeeld, rekening houdend met de belangen van de sportverenigingen en een passend en gevarieerd voorzieningenniveau in Krimpenerwaard.

1.3 Context plan

Vooronderzoek en deelrapportages

Als eerste stap om te komen tot het Sportaccommodatieplan is de huidige situatie geïnventariseerd en beoordeeld. Middels deelrapportages is in kaart gebracht hoe de sportportefeuille van gemeente Krimpenerwaard is samengesteld, hoe de financiële exploitatie per sportcluster is opgebouwd en welke exploitatie- of onderhoudsverantwoordelijkheden bij de gemeente liggen en welke bij derden. Daarbij is onderzocht hoe de opbrengsten, kosten, bezetting en gebruik zich verhouden met kengetallen en ervaringscijfers in Nederland. In dit kader heeft een doorlichting plaats gevonden van:

- exploitatieoverzichten en jaarrekeningen 2016, 2017 en begroting 2018
 - totaal programma sport
 - per sportcluster (buitensport, binnensport en zwembaden)
 - op accommodatieniveau (indien van toepassing)
- het productaanbod
- bezoek, gebruik en bezetting
- tarieven
- personele formatie
- financiële dekkingsgraad
- beheer en onderhoudskosten

Sportnota 2017-2021

Een belangrijk basisdocument is de Sportnota 2017-2021. De titel van deze sportnota is “Sport voor iedereen”. Dit motto is tevens de basis van de hoofddoelstelling:

De gemeente Krimpenerwaard wil dat al haar inwoners voldoende bewegen en elkaar daarbij ontmoeten. Uit alle lagen van de bevolking voelen onze inwoners zich daartoe aangetrokken door een optimaal samenspel van sportvoorzieningen, maatschappelijke organisaties en beweegprogramma's.

Deze hoofddoelstelling is, met sport als metafoor in gedachten, onderverdeeld in drie thema's: “de opstelling” (onze maatschappelijke partners/spelers), “het veld” (voorzieningen, velden en accommodaties) en “de spelregels” (de regels waarlangs we de gemeentelijke inzet vormgeven).

Het “veld” betreft dus sportaccommodaties. In de sportnota is vastgesteld welke accommodaties tot de gemeentelijke basisvoorzieningen behoren, welke niet en welke uitzonderingen hierop bestaan.

Het Plan Sportaccommodatie geeft een nadere uitwerking van de actiepunten en invulling aan de beleidsvoornemens zoals opgenomen in het ‘wedstrijdschema’ van de sportnota.

1.4 Werkwijze

Met de vaststelling van de opdracht is het project in juli 2018 van start gegaan. In de zomerperiode is de actuele situatie geïnventariseerd. In projectgroep verband is hiertoe de benodigde informatie verzameld en geanalyseerd en zijn aandachtspunten benoemd. In de procesgang is voorzien in verschillende momenten waarbij externe partijen zijn betrokken, zoals informatie- en meedenkavonden voor de verenigingen en stichtingen. Tevens zijn voor specifieke dossiers afzonderlijke gesprekken met hen gehouden. De uitkomsten hiervan zijn gepresenteerd aan de stuurgroep met betrokken portefeuillehouders, het college, de gemeenteraad en sportverenigingen en -stichtingen.

In oktober en november zijn de aandachtspunten om te komen tot evenwichtige afspraken binnen de verschillende sportclusters uitgewerkt in concrete oplossingsrichtingen met meerdere keuzes. Waarbij per keuze de consequenties in beeld zijn gebracht.

De belangrijkste aandachtspunten, voornemens en keuzes in de dossiers buitensport, binnensport en zwembaden, zijn tijdens verschillende bijeenkomsten aan het college en de raad gepresenteerd. Vervolgens is het conceptplan opgesteld. Dit plan geeft richting aan het sportaccommodatiebeleid inclusief fasering en de financiële kaders. Het plan is in februari 2019 ter inspraak aangeboden aan de verenigingen en stichtingen. Hiervoor zijn informatie- en inloopavonden georganiseerd. Eind maart hebben de verenigingen hun zienswijzen op de voorstellen ingediend. De gemeenteraad is in mei 2019 geïnformeerd over de inspraakreacties. Medio mei

2019 heeft het college een besluit genomen over het integrale sportaccommodatieplan. Het sportaccommodatieplan wordt voor de raadsvergadering van juli 2019 aan de gemeenteraad ter besluitvorming aangeboden.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste aandachtspunten en wat we gaan doen om te komen tot een evenwichtig sportaccommodatiebeleid samengevat. In de hoofdstukken 3, 4 en 5 wordt ingegaan op de afzonderlijke sportclusters buitensport, zwembaden en binnensport. Per cluster worden inleidend de objecten en de huidige situatie kort beschreven. Vervolgens worden de verschillen tussen de verenigingen en de aandachtspunten benoemd. Daarna staat beschreven wat we gaan doen om te komen tot evenwichtige afspraken. Hierbij zijn de consequenties die deze keuzes met zich meebrengen in beeld gebracht en wordt een fasering voorgesteld.

In hoofdstuk 6 worden de thema's behandeld die clusteroverstijgend zijn. Dit betreft de beheer en exploitatiemodellen m.b.t. de exploitatietaken die nu door de gemeente worden uitgevoerd. In dit samenvattend hoofdstuk wordt vanuit algemene kaders een beeld geschetst van beheermodellen in Nederland. In de tweede helft van 2019 zal dit nader worden uitgewerkt om te komen tot een voor de gemeente Krimpenerwaard passend beheermodel. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 voorgesteld 'hoe om te gaan met nieuwe initiatieven en de financiële ondersteuning daarvan'.

2.1 Samenvatting buitensport

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
TENNIS				
Met het vaststellen van de sportnota is richting gegeven om de tennisaccommodaties niet meer structureel te ondersteunen en te privatiseren. De ervaring is echter dat tennisverenigingen in toenemende mate moeite hebben om de exploitatie rond te krijgen. In de huidige situatie heeft de gemeente met 5 van de 10 tennisverenigingen een contractuele relatie.	De tennisbanen worden overgedragen (geprivatiseerd) conform de uitgangspunten in de sportnota, maar de verenigingen ontvangen een gemeentelijke bijdrage.	Contracten 'Recht van Opstal' opstellen en toepassen. Overdracht tennisbanen aan TCO en Gouderak 'in goede staat'. De wijze waarop de bijdrage wordt geormerkt juridisch toetsen.	Huidige batig saldo in gemeentebegroting vervalt (structureel, inclusief vrijval afschrijvingen en rentekosten). De huidige boekwaarde dienen te worden afgeboekt (incidenteel). Contracten 'Recht van Opstal' (pm-post). Overdracht tennisbanen TCO en Gouderak in 'goede staat' (pm-post). Toename van de lasten van € 30.000,- tot ca. € 36.500,- (structureel).	De tennisbanen worden aan de verenigingen overgedragen, voor zover dat nog niet is gebeurd. De verenigingen ontvangen een bijdrage. (raming ca. € 30.000,- tot € 36.500,-) totaal alle verenigingen per jaar.

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
VOETBAL				
De verenigingen hebben meer inzicht nodig in de financiële consequenties. Hieronder staan daarom uitgangspunten voor voetbal om tot een evenwichtig sportaccommodatiebeleid te komen. Vervolgens wordt samen met de verenigingen de gevraagde detaillering uitgewerkt. Overdracht is maatwerk waarbij rekening gehouden wordt met de financiële positie van de verenigingen (met name VV Schoonhoven, VV Perkouw, ASV Amerstol, VV Bergambacht). Begin 2020 neemt de raad een definitief besluit over (de uitwerking van) deze uitgangspunten voor voetbal.				
VOETBALVELDEN: OVERCAPACITEIT				
De 10 voetbalverenigingen beschikken over 15 kunstgrasvelden en 12 natuurgrasvelden. In totaliteit is er sprake van een overcapaciteit van 1 kunstgrasveld en 3 natuurgrasvelden.	Op korte termijn geen velden afstoten of verminderen. Het is wel noodzakelijk dat gezamenlijk met verenigingen (stichtingen) binnen een paar jaar keuzes gemaakt worden over de capaciteit. Indien op korte termijn investeringen nodig zijn voor velden die overcompleet zijn, dan dient op dat moment de nut en noodzaak te worden beoordeeld. Op korte termijn zijn investeringen nodig voor het kleine veld van FC Perkouw dat is aangeduid als overcompleet. Het kleine veld wordt gehandhaafd als veld met publieke functie (speelterrein). De toplaag wordt geschikt gemaakt conform niveau speelveld (niet naar KNVB-norm).	De huidige overcapaciteit accepteren. De velden liggen er nu toch.	De financiële effecten worden meegenomen in de nadere uitwerking van de uitgangspunten.	Huidige situatie van aantal velden wordt gecontinueerd. In de toekomst dienen bij renovaties keuzes te worden gemaakt inzake overcapaciteit.

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
VOETBALVELDEN: RENOVATIES				
In de gemeentebegroting zijn de kosten voor renovaties van de velden niet volledig gedekt. In de periode 2012-2015 zijn voor de herindeling veel kunstgrasvelden aangelegd. De renovaties zijn niet structureel gefinancierd.	Betreft conclusie en uitgangspunt dat renovatie van de kunstgrasvelden in de nabije toekomst noodzakelijk is (2022-2025).	Voor de toekomstige renovaties dient aanvullende dekking te worden gezocht (€ 325.000,- per jaar, structureel). Dit is inclusief jaarlijks onderhoud.	Op basis van kengetallen en ervaringscijfers is het toekomstig tekort begijferd op € 325.000,- (structureel, jaarlijks onderhoud en renovaties). Indien aantal velden wordt verminderd, wordt dat tekort kleiner. Zie ook relatie met uitgangspunten huur(tarieven) en onderhoud.	Renovaties worden uitgevoerd door de gemeente. Zie ook relatie met uitgangspunten huur(tarieven) en onderhoud.
VOETBAL: EXPLOITATIE EN VERHUUR VELDEN				
De verschillen in exploitatie en huur zijn zeer groot. Bij de tien verenigingen zijn er zeven verschillende vormen van afspraken tussen verenigingen en gemeente.	Uitgangspunt is overgaan naar één basisvorm van exploitatie: een huur/verhuurrelatie met alle verenigingen.	Gemeente is/wordt eigenaar van de voetbalvelden. Met de verenigingen worden huurovereenkomsten gesloten.	De financiële effecten worden meegenomen in de nadere uitwerking van de uitgangspunten.	Er worden nieuwe huurovereenkomst gesloten. In de toekomst keuzes maken bij overcapaciteit.
VOETBAL: HUURTARIEVEN				
Huur: om te komen tot de bovenstaande huurrelatie dienen uniforme tarieven te worden gehanteerd op basis van de kostprijs en in lijn met in de regio gehanteerde tarieven.	Uitgangspunt is het toepassen van een huurtarief van € 3.440 voor een natuurgrasveld en € 8.600 voor een kunstgrasveld.	Realiseren van uniforme tarieven .	Toekomstig tekort is begijferd op circa € 325.000,-. De extra huurbaten bedragen € 66.000,- (structureel).	Extra lasten voor de verenigingen ad € 66.000,- (totaal alle verenigingen, gefaseerde invoering).

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
VOETBAL: UITVOERING ONDERHOUD				
Uitvoering onderhoud: bij de huurvariant kan worden overwogen om de verenigingen het beheer en onderhoud gedeeltelijk te laten uitvoeren.	Uitgangspunt is het beheer en onderhoud van de velden gedeeltelijk uit laten voeren door verenigingen zelf. Taken nader afstemmen op basis van het opgestelde MJOP en demarcatielijst.	Taken nader bepalen op basis van MJOP inclusief demarcatielijst. Gemeente toetst als eigenaar periodiek op ordentelijke uitvoering van het onderhoud.	Nader te bepalen op basis van MJOP inclusief demarcatielijst.	Nader te bepalen op basis van MJOP inclusief demarcatielijst.
VOETBAL: KLEEDACCOMMODATIES				
Bij 6 van de 10 verenigingen zijn de kleedaccommodaties van de vereniging of stichting. In de sportnota is aangegeven dat de kleedaccommodaties een verantwoordelijkheid zijn voor de gemeente. Dat betekent dat de gemeente de 6 kleedaccommodaties moet verwerven. De optie om het eigendom van de kleedaccommodaties bij de verenigingen neer te leggen, ligt meer voor de hand omdat een meerderheid van de opstallen al in eigendom van de verenigingen zijn.	Uitgangspunt is de kleedkamers blijven of worden een verantwoordelijkheid van de verenigingen. Bij vier verenigingen worden de complexen middels recht van opstal overgedragen aan verenigingen. Hiervoor zal een vergoeding worden gevraagd indien recentelijk is geïnvesteerd. Dit kan gefaseerd worden doorgevoerd. De verenigingen zijn verantwoordelijk voor onderhoud en (toekomstige) vervangingen.	Bij vier complexen wordt uitgewerkt hoe de overdracht van de kleedkamers middels recht van opstal aan de verenigingen/stichtingen gaat plaatsvinden.	Lagere lasten voor gemeentebegroting. Bij overdracht aan de verenigingen dienen de kleedkamers in goede staat (niveau: sober en doelmatig) te worden overgedragen (pm-post). Bij het overdragen van de kleedaccommodaties van de gemeente naar de verenigingen, zal de gemeente een vergoeding vragen, wanneer daar recentelijk door de gemeente in is geïnvesteerd.	Vier voetbalverenigingen nemen de kleedaccommodaties in eigendom over van de gemeente. Een vergoeding dient bij overdracht te worden betaald indien de gemeente recentelijk heeft geïnvesteerd.

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
OVERIGE BUITENSPORTACCOMMODTIES				
Naast tennis en voetbal zijn er verschillende sporten waar de gemeente een relatie of overeenkomst mee heeft.	Het huidige beleid ten aanzien van hockey, atletiek en overige buitensporten wordt voortgezet. Ten aanzien van de landijsbanen wordt geadviseerd om de huurovereenkomst van de ijsclubs Gouderak en Krimpen a/d Lek om te zetten naar een gebruiksovereenkomsten. De huursom is nu een symbolisch bedrag.	Continueren en implementeren huidige beleid.	Zeer beperkt. Bij ijsclubs Gouderak en Krimpen a/d Lek is sprake van een symbolische huur.	Zeer beperkt. De verenigingen hebben aangegeven de verdeling van de gemeentelijke middelen tussen sporten eerlijker te willen maken. De vraag of er sprake is van een evenwichtige besteding van middelen kan worden opgenomen in de evaluatie van de sportnota 2021-2022. Overigens is een gelijk bedrag van gemeentelijke middelen geen uitgangspunt vanuit de sportnota. Daarbij zijn sporten ook niet even duur.

2.2 Samenvatting zwembaden

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
ZWEMBADEN: BEHEER EN EXPLOITATIE				
De gemeente beschikt over een overdekt zwembad en zes openluchtbaden. Vijf van de zes buitenbaden zijn eigendom van betreffende stichting. De gemeente is eigenaar en exploitant van buitenbad 't Wilgerak. In de sportnota is opgenomen dat exploiteren van sportaccommodaties geen gemeentelijke taak is.	Op basis van de specifieke kenmerken van de verschillende beheervormen, in relatie tot gemeentelijke kaders en uitgangspunten, wordt in de vervolgfase het best passende beheermodel benoemd en uitgewerkt.	In de vervolgfase wordt het best passende beheermodel uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd.	Nu geen, nader uit te werken in fase 2.	Niet van toepassing.
De gemeente is niet alleen eigenaar van binnenzwembad De Hofstee maar is ook voor 50% eigenaar van de exploitatie BV.	Afstoten aandeelhoudersbelang in exploitatie zwembad De Hofstee. Uit oogpunt van efficiency en doelmatigheid van beheer en exploitatie wordt de exploitatie van zwembad de Hofstee meegenomen in de verkenningen om te komen tot het best passende beheermodel.	In de vervolgfase wordt het best passende beheermodel uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd.	Nu geen, nader uit te werken in fase 2	Niet van toepassing.

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
ZWEMBADEN: PRESTATIEAFSPRAKEN				
De vier stichtingen die de buitenbaden exploiteren ontvangen daarvoor subsidie. Hiervoor zijn uitvoeringsovereenkomsten opgesteld. De beschrijving van de prestaties variëren per overeenkomst.	Het meer met elkaar in lijn brengen van prestatieafspraken in uitvoeringsovereenkomsten. Hierdoor wordt een meer eenduidige situatie gecreëerd.	Eenduidige prestatieafspraken maken met de zwemstichtingen.	Geen.	De gevolgen hiervan voor de stichtingen zijn zeer beperkt, aangezien het vooral gaat om een formele aanpassing die voor meer gelijkheid zorgt. Het leidt er niet toe dat de stichtingen ineens in de praktijk heel andere activiteiten moeten gaan aanbieden, of anders moeten gaan werken.
BUITENZWEMBADEN: BEZOEK EN CAPACITEIT				
De verhouding vraag en aanbod van de (buiten)zwembaden is nu op orde. Op het moment dat grootschalig onderhoud of vervangingsinvesteringen aan de orde zijn, dient er een heroriëntatie plaats te vinden op het bezoek en gebruik en daarmee het bestaansrecht van betreffende zwemvoorziening.	Toetsing bezoek en capaciteit zwemwater op het moment dat grootschalig onderhoud of vervangingsinvesteringen noodzakelijk zijn.	Behouden passend aanbod van zwemwater dat in verhouding staat met de vraag (bezoek en gebruik).	Geen.	Afhankelijk van de toetsing bezoek en capaciteit. Indien door lager bezoek en gebruik, de vraag en aanbod niet meer in verhouding is, dient heroriëntatie plaats te vinden op het continueren van de exploitatie, dan wel in afgeslankte vorm.

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
BUITENZWEMBADEN: MJOP'S				
Uit de analyse is gebleken, dat de vier buitenbadstichtingen verschillen voor wat betreft de mate waarin zij voor het groot onderhoud een meerjarige planning met kostenraming hebben opgesteld en ook daadwerkelijk de voor het groot onderhoud benodigde middelen reserveren. Het in onvoldoende mate reserveren en/of het niet hebben van een MJOP vormt een risico voor de buitenbadstichtingen en uiteindelijk ook voor de gemeente.	Meerjarenonderhoudsplannen laten opstellen voor de buitenzwembaden.	Inzicht in toekomstig meerjaren onderhoud en vervangingsinvesteringen en in welke mate de stichtingen in staat zijn dit zelf te bekostigen aan de hand van o.a. jaarlijkse reserveringen.	Om uniformiteit in de plannen te bewerkstelligen kan de gemeente hierin faciliteren.	Inzicht in toekomstig meerjaren onderhoud en vervangingsinvesteringen en inzicht in welke reserveringen dienen te worden aangehouden om dit te bekostigen.

2.3 Samenvatting voorstelvoorstellen binnensport

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
BINNENSPOORT; VERHUUR EN CAPACITEIT				
De capaciteit van de binnensportaccommodaties is gemiddeld genomen nu op orde. In de toekomst zal de verhouding vraag en aanbod naar verwachting wijzigen (op basis van o.a. demografische ontwikkelingen en veranderingen in sportparticipatie).	Nu geen concrete acties noodzakelijk. Op het moment dat grootschalig onderhoud of vervangingsinvesteringen zich voordoen, dient de integrale capaciteit en bezetting te worden getoetst.	Aanbod van voorzieningen die passend zijn aan de (toekomstige) vraag. Overall gezien is er nu geen noodzaak capaciteit uit te breiden of in te krimpen. Bij grootschalige renovatie of vervangende nieuwbouw in de nabije toekomst dient wel te worden getoetst hoe de actuele en de toekomstige bezetting is en welke type accommodatie daar bij past.	Geen.	Niet van toepassing.
BINNENSPOORT; DEKKINGSTEKORT MJOP'S				
De onderhoudskosten zijn conform de MJOP's structureel hoger dan de huidige onderhoudskosten in de programmabegroting sport. Het dekkingstekort is ca. € 60.000,- per jaar.	De vanuit rijksoverheidswege beschikbare subsidie (SPUK-regeling via ministerie VWS, ter dekking van het btw-nadeel) aanwenden ter dekking van dit tekort. Vanaf 1 januari is de exploitatie van sportaccommodaties vrijgesteld van btw. De btw op de exploitatielasten is dan kostenverhogend. De SPUK-subsidie dekt dit nadeel.	Geen dekkingstekort MJOP's. Gemeente Krimpenerwaard heeft tot 2019 niet volledig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om btw te verrekenen. Bij de meeste sportvoorzieningen is de exploitatielasten inclusief btw begroot. De subsidie op btw kan nu als voordeel worden aangewend.	Vanaf 2019 kan 17,5% van de onderhoudskosten inclusief btw, als subsidie worden aangevraagd. De mate waarin dit het tekort dekt hangt samen met de overige financiële effecten die voortvloeien uit het belastingplan 2019.	Niet van toepassing.

Omschrijving	Wat we gaan doen	Vervolg	Effect gemeentebegroting	Effect verenigingen
BINNENSPOORT; VERHUURTARIEVEN SPORTHALLEN				
Uit de analyses is gebleken dat de verhuurtarieven in Krimpenerwaard gemiddeld € 12,28 per uur lager zijn dan elders in de regio. Uitgangspunt conform de sportnota is een tarievenstelsel dat kostprijs georiënteerd is en regionaal gewogen.	Het gefaseerd aanpassen van de verhuurtarieven sporthallen. Stapsgewijs indexeren naar + € 6,- per uur.	Dit is geen specifiek knelpunt, maar het effect is nu wel een lagere financiële dekkingsgraad in de programmabegroting binnensport. De tarieven worden jaarlijks met een extra indexering boven de reguliere indexering (CPI) bijgesteld.	Middels deze bijstelling worden meer regioconforme tarieven gerealiseerd. Daarbij kunnen de tarieven worden gedifferentieerd op basis van omvang en functionaliteit van de sporthal. Afhankelijk van de fasering leidt dit op termijn tot ca. € 25.000,- meeropbrengsten per jaar.	Het gebruik van een sporthal wordt voor de verenigingen naar rato duurder.
BINNENSPOORT; BEHEER EN EXPLOITATIE				
Veruit de meeste binnensportvoorzieningen worden nu door de gemeente zelf beheerd en geëxploiteerd. Het uitgangspunt conform de sportnota is dat beheer en exploitatie van de (binnen) sportvoorzieningen niet per definitie een overheidstaak is.	Op basis van de specifieke kenmerken van de verschillende beheervormen, in relatie tot gemeentelijke kaders en uitgangspunten, wordt in de vervolgfase het best passende beheermodel benoemd en uitgewerkt.	In de vervolgfase wordt het best passende beheermodel uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd.	Nu geen, nader uit te werken in fase 2.	Niet van toepassing.

2.4 Samenvatting financiële consequenties gemeente

In onderstaande tabel zijn de financiële consequenties voor de gemeentebegroting opgenomen.

Financiële consequenties / effecten structureel		Effect/consequentie
Nummer	Beschrijving	gemeentebegroting
Tennis		
	* Bijdrage tennisverenigingen*	€ -30.000
	Huidig batig saldo vervalt	€ -17.000
Voetbal		
	Vervanging kunstgrasvelden 2022-2025	€ -325.000
	Aanpassing huurtarieven	€ 66.000
	Onderhoud door verenigingen (stelpost)	pm
	Lagere lasten bij overdracht kleedkamers	€ 17.000
Subtotaal buitensport		€ -289.000
Binnensport		
	Dekkingstekort MJOP's binnensport	€ -60.000
	SPUK compensatie (subsidie heeft plafond)	€ 60.000
	Aanpassen tarieven sporthallen (gefaseerd)	€ 25.000
Totaal structureel		€ -264.000
*afhankelijk van uiteindelijke bijdrage		
Financiële consequenties / effecten incidenteel		
Buitensport/zwembaden		
	Vrijval boekwaarde tennis	€ -85.000
	Buitensport (tennis en kleedkamers voetbal). Kosten die verband houden met recht van opstal, overdracht in goede staat (sober en doelmatig) en incidentele baten. Na conditiestaatmeting kunnen deze kosten inzichtelijk worden gemaakt.	pm
	MJOP buitenbaden	€ -30.000

In totaal dient rekening te worden gehouden met een toename van de structurele lasten van € 264.000,- per jaar. De uiteindelijke lasten zijn afhankelijk van de onderliggende keuzes. Bijvoorbeeld bij tennis de uiteindelijke bijdrage aan de verenigingen.

Op basis van de begroting 2018 betekent dit een toename van de kosten in de programmabegroting sport van nu € 3,0 miljoen naar € 3,29 miljoen. De begroting 2018 is als voorbeeld genomen om de integrale financiële consequentie te beschouwen. Het begrotingsjaar waarin de maatregelen daadwerkelijk worden geëffectueerd is afhankelijk van de fasering. Naar verwachting zal vanaf begrotingsjaar 2022 rekening moeten worden gehouden met toename van de lasten. Dit betreft in hoofdzaak de buitensport.

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2018			Toename saldo obv voorstellen
Sportcluster	Baten	Lasten	Saldo	
Binnensport	€ 439	€ 1.347	€ -908	€ -883
Zwembaden	€ 195	€ 996	€ -801	€ -801
Buitensport	€ 121	€ 1.068	€ -947	€ -1.236
Algemeen en sportstim	€ -	€ 364	€ -364	€ -364
Totaal*	€ 755	€ 3.775	€ -3.020	€ -3.284
Verschil t.o.v. begroting 2018				€ -264
*afhankelijk van fasering				

3.1 Analyse en voorstellen buitensport

3.1.1 Inleiding

Er zijn grote verschillen in de afspraken die de gemeente Krimpenerwaard heeft met de verenigingen en stichtingen in de buitensport. Dat zorgt voor een ongelijke behandeling van verenigingen en stichtingen en het zorgt ook voor dilemma's; wat te doen met nieuwe aanvragen en verzoeken van verenigingen en stichtingen. De huidige situatie is daarmee onwenselijk en voor de toekomst onhoudbaar.

In dit hoofdstuk brengen we zo goed mogelijk in beeld hoe de situatie nu is (de verschillen) en welke mogelijkheden er zijn om deze verschillen te overbruggen. Deze mogelijkheden zijn gepresenteerd en besproken met de direct betrokken verenigingen en stichtingen. De verkregen input is verwerkt in de uitwerking van de voorstellen. Bij het analyseren van de verschillen en het beschrijven van mogelijkheden om die te overbruggen, is de nieuwe sportnota van de gemeente (2017) kaderstellend.

3.2 Tennis

De gemeente heeft 10 tennisverenigingen. Samen beschikken zij over 46 tennisbanen (exclusief mini-banen). De KNLTB hanteert als richtlijn 70 tot 90 spelers per verlichte baan. Dat is een algemene richtlijn, waarbij specifieke omstandigheden (bijvoorbeeld veel competitie) van invloed kunnen zijn op deze uitkomst. Op basis van de beschikbare informatie is in de gehele gemeente een overcapaciteit van 10 banen en dat is 22% van de bestaande banen.

Met 5 tennisverenigingen heeft de gemeente een overeenkomst, bij de overige vijf tennisbanen is er geen contractuele relatie en geeft de gemeente geen structurele bijdrage. Bij twee verenigingen verhuurt de gemeente de banen (TCO en de Gouderakse TV) en is de gemeente verantwoordelijk voor jaarlijks onderhoud (niet het dagelijks onderhoud) en renovaties. Bij twee verenigingen, namelijk TC Lekkerkerk en TVKL verhuurt de gemeente de ondergrond en zijn de verenigingen verantwoordelijk voor onderhoud en renovaties. En bij Het Hofland in Schoonhoven zijn de banen overgedragen via een recht van opstal en ontvangt de vereniging nog een vergoeding volgens het beleid van de voormalige gemeente Schoonhoven.

Met het vaststellen van de sportnota Krimpenerwaard heeft de gemeente besloten om tennisaccommodaties niet meer structureel financieel te steunen. In de rapportage van Drijver en Partners wordt het beeld dat tennis zichzelf kan bedruipen genuanceerd. Drijver en Partners ervaart dat steeds meer tennisverenigingen moeite hebben om de exploitatie rond te krijgen.

Er zijn twee keuzemogelijkheden:

1. De eerste mogelijkheid is dat de gemeente alle tennisaccommodaties privatiseert (overdraagt aan de verenigingen), voor zo ver dat nog niet is gebeurd. De gemeente verleent geen bijdragen meer in onderhoud en of renovaties.

2. De tweede mogelijkheid is dat de gemeente de tennisaccommodaties privatiseert (overdraagt aan de verenigingen), maar wel een nader te bepalen bijdrage verstrekt op basis van maatschappelijke activiteiten, doelstellingen en voorwaarden: een gezonde vereniging, bevorderen leefbaarheid kleine kernen, stimuleren sport en beweging specifieke doelgroepen (senioren).

De gemeente dient bij beide voorstellen de bestaande overeenkomsten op te zeggen. Het beëindigen van de bestaande overeenkomsten zal voor TCO en de Gouderakse TV geen hele grote gevolgen hebben. De huurvergoeding is behoorlijk hoog en deze verenigingen kunnen de accommodaties financieel zelf exploiteren. TC Lekkerkerk en TVKL zijn nu al zelf verantwoordelijk voor de exploitatie. Met het beëindigen van de huurovereenkomst hoeven zij geen huurvergoeding meer te betalen.

Voor TV Hofland zal het nieuwe beleid de grootste gevolgen hebben. De retributie zal worden verlaagd en de onderhoudsvergoeding vervalt. Per saldo gaat deze vereniging er een kleine € 5.000 op jaarbasis op achteruit.

Bij TCO en TV Gouderak treedt de gemeente op als verhuurder van de banen. Bij een privatisering zullen de benodigde banen in goede conditie moeten worden overgedragen, dit in verhouding met de werkelijk benodigde capaciteit in de toekomst, hetgeen incidentele lasten met zich meebrengt.

De gemeente zal de boekwaardes van de complexen moeten afboeken.

De positieve baten in de gemeentebegroting vervalt, door het wegvallen van met name de huurbaten en de kosten van renovaties bij TCO en TV Gouderak.

Ook moet op een aantal complexen een recht van opstal worden gevestigd. In het verleden heeft de gemeente doorgaans de kosten gedragen voor het vestigen van een recht van opstal. Het ligt voor de hand dit ook te doen bij de nog op te stellen overeenkomsten.

De overcapaciteit van banen en de terugloop van leden vraagt een herbezinning van de tennisverenigingen op het aantal benodigde banen in de toekomst.

De twee mogelijkheden (denklijnen) brengen de volgende consequenties met zich mee:

Denklijn A:

Volgen sportnota: geen gemeentelijke steun en overdracht banen die nu gemeentelijk eigendom zijn:

- Huidige batig saldo in gemeentebegroting vervalt;
- De huidige boekwaarde dient te worden afgeboekt;
- Contracten 'Recht van Opstal' opstellen en toepassen (pm-post)
- Overdracht tennisbanen aan TCO en Gouderak 'in goede staat' (pm-post)

Denklijn B:

Overdracht (privatisering) tennisbanen maar een gemeentelijke bijdrage op basis van maatschappelijke activiteiten, doelstellingen en voorwaarden.

- Consequenties zijn gelijk aan denklijn a, plus een toename van de lasten van € 30.000,- tot ca. € 36.500,- per jaar totaal alle verenigingen.

Wat we gaan doen:

Denklijn b: De tennisbanen overdragen (privatiseren) naar verenigingen. De verenigingen ontvangen een bijdrage van € 30.000,- tot ca. € 36.500,- per jaar (totaal alle verenigingen) op basis van maatschappelijke activiteiten, doelstellingen en voorwaarden: een gezonde vereniging, bevorderen leefbaarheid kleine kernen, stimuleren sport en beweging specifieke doelgroepen (senioren).

Wijze van bijdrage: ondersteunen van het initiatief van de tennisverenigingen dat zij gezamenlijk met voorstellen komen voor besteding van de financiële middelen. Bij voorkeur op basis van een meerjarenplan. De wijze waarop de subsidie wordt geoormerkt zal in het kader van Wet Markt en Overheid nog juridisch worden getoetst.

3.3 Voetbal

De gemeente Krimpenerwaard telt 10 voetbalverenigingen. De 10 verenigingen beschikken over bijna 15 kunstgrasvelden en ruim 12 natuurgrasvelden (oefenhoeken omgerekend naar een geheel veld op basis van de oppervlakte).

3.3.1 Enige overcapaciteit

Voor de totale gemeente is sprake van een overcapaciteit van 1,05 kunstgrasveld en 3,14 natuurgrasvelden (0,81+0,33 trainingsveld en 2 wedstrijdvelden). Bij Spirit is sprake van een tekort in trainingscapaciteit (370 uur) en de wedstrijdcapaciteit is ook krap. De jaarlijkse exploitatiekosten (op basis van kengetallen en ervaringscijfers) van de velden die overcompleet zijn, zijn circa € 109.000 exclusief btw.

Wat we gaan doen

Op korte termijn geen velden afstoten of verminderen. Het is wel noodzakelijk dat gezamenlijk met verenigingen (stichtingen) keuzes worden gemaakt wat betreft de capaciteit. Indien op korte termijn investeringen nodig zijn voor velden die overcompleet zijn, dan dient op dat moment nut en noodzaak te worden beoordeeld.

Dit laatste is aan de orde bij het kleine veld van FC Perkouw. Het voorstel is het kleine veld te handhaven als publieke functie (speelterrein). De top laag wordt geschikt gemaakt conform niveau speelveld, niet naar KNVB-norm.

3.3.2 Voetbalvelden renovaties

In de gemeentebegroting zijn de kosten op lange termijn voor het exploiteren van de velden niet gedekt. Aanleg van kunstgras (vooral in de periode 2012-2015 voor de herindeling zijn veel kunstgrasvelden aangelegd) en renovaties van de velden zijn niet structureel gefinancierd. Op basis van kengetallen en ervaringscijfers is het tekort op de gemeentebegroting becijferd op circa € 325.000,- in de huidige situatie.

3.3.3 Exploitatie en verhuur voetbalvelden

Bij de exploitatie van de velden zijn de verschillen tussen de verenigingen groot. Bij de tien verenigingen zijn er zeven verschillende vormen van afspraken tussen gemeente en betreffende vereniging. De verschillen zitten niet alleen in de hoogte van de huur- of gebruikerstarieven en de eventuele onderhoudsvergoedingen, de verschillen komen ook tot uitdrukking in taken en verantwoordelijkheden.

Wat we gaan doen:

Uitgangspunt is evenwichtig beleid in exploitatie. Om dit evenwicht te realiseren dient naar één basisvorm van exploitatie te worden overgegaan: een huur/verhuurrelatie met alle verenigingen. Dat betekent dat vervolgens afspraken moeten worden gemaakt over een (meer) uniform tarievenstelsel en afspraken over uitvoering van het onderhoud en het zelfbeheer door de verenigingen.

Huurtarieven

Iedere gemeente is autonoom in het vaststellen van tarieven. De huurtarieven voor een kunstgrasveld liggen in de regio tussen de € 8.800 en € 15.000 per jaar. Bij natuurgras is de bandbreedte ruimer: van € 2.000 tot € 8.500 per jaar.

Om te komen tot uniforme huurtarieven zijn op basis van kostprijs en op basis van in de regio gehanteerde tarieven, twee varianten berekend:

Denklijn A gaat uit van een tarief van € 4.300 voor een natuurgrasveld en € 10.750 voor een kunstgrasveld. Daarbij zijn de huurkosten per normteam gemaximaliseerd op maximaal € 1.200. Voor vier verenigingen leidt dat tot een (verlaging) van de huur (ASV, Bergambacht, FC Perkouw en vv Lekkerkerk).

Denklijn B hanteert een tarief van € 3.440 voor een natuurgrasveld en € 8.600 voor een kunstgrasveld. Daarbij zijn de huurkosten per normteam gemaximaliseerd op maximaal € 960. Voor dezelfde vier verenigingen is het huurbedrag gecorrigeerd (verlaagd).

Keuze	Variant A huurtarief per jaar	Variant B huurtarief per jaar
Natuurgrasveld	€ 4.300	€ 3.440
Kunstgrasveld	€ 10.750	€ 8.600

Wat we gaan doen:

Uitgangspunt is uniforme huurtarieven voor de voetbalvelden.

Toepassen van denklijn B: het toepassen van het (lagere) huurtarief van € 3.440,- voor een natuurgrasveld en € 8.600,- voor een kunstgrasveld.

Het invoeren van nieuwe tarieven kan niet op stel en sprong plaatsvinden. De overgang naar deze tarieven verschilt per vereniging in impact. Het lagere tarief maakt de overgang voor een aantal verenigingen minder groot. Verenigingen hebben hun begroting voor het komende seizoen al rond en voor grote wijzigingen is het redelijk om de invoering te spreiden over een periode van bijvoorbeeld 4 jaar (2020-2023), waarbij in 2023 100% uniformiteit is bereikt.

3.3.4 Onderhoud voetbalvelden

Bij beide huurvarianten kan worden overwogen om de verenigingen het dagelijks onderhoud zelf te laten uitvoeren. De verantwoordelijkheden worden vastgesteld op basis van een marktconsultatie, het MJOP en aan de hand van een demarcatielijst. Hiermee dient wel een uniform beleid voor alle verenigingen te worden nagestreefd.

Wanneer verenigingen het onderhoud gedeeltelijk zelf verzorgen, kan de gemeente jaarlijks voor deze doelgroep een kennisdag cultuurtechniek (o.i.d.) organiseren. Hierdoor wordt de cultuurtechnische kennis bij vrijwilligers en beheerders vergroot en de kwaliteit van beheer wordt beter en daarmee ook de levensduur van de velden.

Een aansluitende denklijn is om ook de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van randgroen en algemene verharding bij de gebruiker te leggen en onderhoud van bomen (Arbowetgeving en expertise), sloten en parkafscheiding bij de gemeente.

Wat gaan we doen:

Uitgangspunt is het beheer en onderhoud van de velden gedeeltelijk door de verenigingen zelf laten uitvoeren. De taken zijn nader af te stemmen op basis van het MJOP en demarcatielijst.

3.3.5 Kleedaccommodaties voetbal

Bij 6 van de 10 voetbalverenigingen zijn de kleedaccommodaties van de vereniging of stichting. Bij Haastrecht, Gouderak, Lekkerkerk en Dilettant is dat niet het geval. In de sportnota is aangegeven dat de kleedaccommodaties de verantwoordelijkheid zijn voor de gemeente. Fiscale redenen waren hiertoe leidend. Vanaf 1 januari 2019 verandert het fiscale regime omtrent sportaccommodaties waardoor fiscaliteit geen doorslaggevende betekenis meer heeft.

De keuze uit de sportnota betekent tevens dat de gemeente bij 6 van de 10 complexen de opstallen moet verwerven. De optie om eigendom en beheer van de kleedkamers bij de verenigingen neer te leggen of te houden, ligt feitelijk meer voor de hand omdat de meerderheid van de kleedkamers al de verantwoording is van de gebruiker. Bij 2 van de 4 verenigingen waar dat niet het geval is, is de kleedaccommodatie recentelijk (gedeeltelijk) vernieuwd.

Er zijn twee mogelijkheden (denklijnen):

Denklijn A: de gemeente volgt de keuze uit de sportnota: de kleedkamers worden of blijven een verantwoordelijkheid voor de gemeente.

Denklijn B: de kleedkamers blijven of worden een verantwoordelijkheid van de verenigingen.

Denklijn A brengt extra kosten voor de gemeente met zich mee (ca. € 60.000,- per jaar) + een stelpost voor achterstallig onderhoud indien dit van toepassing is.

Denklijn B betekent dat bij vier complexen de kleedkamers middels recht van opstal worden overgedragen aan de verenigingen/stichtingen. Ook deze variant brengt eenmalige kosten met zich mee. Bij overdracht aan de verenigingen dienen de kleedkamers in goede staat (sober en doelmatig) te worden overgedragen. Dit impliceert een stelpost voor eventueel achterstallig onderhoud. De kosten voor het vestigen van een recht van opstal draagt eveneens de gemeente. Er zal ook vrijval zijn van onderhoudskosten van kleedkamers die nu door de gemeente worden onderhouden. Bij het overdragen van de kleedaccommodaties van de gemeente naar de verenigingen, kan de gemeente een vergoeding vragen, wanneer daar recentelijk door de gemeente in is geïnvesteerd.

Wat gaan we doen:

Uitgangspunt: De kleedkamers blijven of worden een verantwoordelijkheid van de verenigingen. Deze optie ligt meer voor de hand omdat een meerderheid van de opstallen al eigendom van de verenigingen is.

Bij vier verenigingen worden de complexen middels recht van opstal overgedragen aan de verenigingen. Hiervoor zal een vergoeding worden gevraagd indien recentelijk is geïnvesteerd. Dit kan gefaseerd worden doorgevoerd. De verenigingen zijn verantwoordelijk voor onderhoud en (toekomstige) vervangingen.

3.3.6 Vervolgproces

De verenigingen hebben meer inzicht nodig in de financiële consequenties. Hiervoor dient te worden voorgesorteerd op het implementatieproces. Overdracht is maatwerk. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de financiële positie van de verenigingen (met name VV Schoonhoven en VV Perkouw, ASV Amerstol, VV Bergambacht).

De implementatie is een intensief proces:

- opstellen uniforme huurovereenkomsten die vervolgens per vereniging dienen te worden uitgewerkt;
- fasering: bepalen moment van overdracht (uitgangspunt is 2023) en ingangsdatum huur/verhuur o.b.v. feitelijke (financiële) positie van de verenigingen en inspectie/onderhoudsstaat van de velden (rapport B.A.S.)
- ingroeiscenario's van de huurtarieven
- demarcatie onderhoudswerkzaamheden en eventuele vergoeding
- effect voor de afzonderlijke verenigingen (samenhang huur en onderhoudsvergoeding)
- samenhang met overdracht kleedkamers
- overige specifieke aandachtspunten per vereniging, waaronder veldverlichting.

Wat we gaan doen:

Voor de verenigingen is meer inzicht nodig in de financiële consequenties. Daarom worden voor voetbal uitgangspunten benoemd om tot een evenwichtig sportaccommodatiebeleid te komen. Vervolgens wordt samen met de verenigingen de gevraagde detaillering uitgewerkt. Overdracht is maatwerk waarbij rekening gehouden wordt met de financiële positie van de verenigingen (met name VV Schoonhoven, VV Perkouw, ASV Amerstol, VV Bergambacht). Voor voetbal betekent dit dat het eigendom en instandhouding van de velden een verantwoordelijk wordt/blijft van de gemeente. Met de verenigingen wordt een huurovereenkomst gesloten o.b.v. de voorgestelde tarieven. De kleedkamers worden/blijven een verantwoordelijkheid van de verenigingen. Begin 2020 neemt de raad een definitief besluit over (de uitwerking van) deze uitgangspunten voor voetbal.

3.4 Overige buitensportaccommodaties

Naast tennis en voetbal zijn er verschillende sporten waar de gemeente een relatie of overeenkomst mee onderhoudt.

Hockey

De hockeyclub Schoonhoven beschikt over 2 zand ingestrooide kunstgrasvelden. In het sportbeleid van de gemeente vormt hockey een uitzonderingspositie. De hockeyaccommodatie is in het huidige beleid aangewezen als niet gemeentelijke accommodatie. De gemeente verleent wel een jaarlijkse onderhouds- en/of exploitatiebijdrage. De gemeente zal echter geen structurele bijdragen leveren aan de instandhouding en/of uitbreiding van deze accommodatie. De stichting ontvangt een jaarlijkse bijdrage van € 13.274,54. Omgerekend per lid is dat € 42.

Atletiek

Atletiek en trimvereniging Avantri beschikt over een 300 meter 4-laans kunststof atletiekbaan. De huidige atletiekbaan is in 2012 aangelegd door de Stichting Stormbaan Schoonhoven. De vereniging/stichting hebben de aanleg van de baan zelfstandig gefinancierd (bijna 3 ton). De stichting Stormbaan verzorgt de exploitatie van de baan. De stichting huurt de ondergrond van de gemeente en ontvangt een onderhoudsvergoeding. Volgens de Sportnota 2017-2021 behoort de atletiekbaan tot de gemeenteaccommodaties. Voor gemeenteaccommodaties geldt dat deze niet-kostendekkend en dus met substantiële en structurele gemeentesubsidie in stand worden gehouden. De gemeente verstrekt incidenteel subsidies aan Avantri.

Jeu de Boules

De gemeente Krimpenerwaard heeft 3 jeu de boulesverenigingen: Jeu de Boulesvereniging Nederlek in Lekkerkerk, Argento in Schoonhoven en Jeu de Boulesvereniging Bergambacht. Volgens de Sportnota 2017-2021 behoren jeu de boulesbanen tot de niet-gemeenteaccommodaties. De gemeente stimuleert de aanwezigheid van deze voorzieningen en waar mogelijk en gewenst kan de gemeente incidenteel bijdragen aan initiatieven. De exploitatie van de jeu de boulesaccommodaties in Bergambacht en Schoonhoven gebeurt door de verenigingen, zonder bijdrage van de gemeente. In Lekkerkerk verloopt de exploitatie via de SVN. De exploitatie van de jeu de boulesaccommodatie in Lekkerkerk is eveneens kostendekkend.

Landijsbanen

De Krimpenerwaard heeft een rijke traditie op het gebied van schaatsen op natuurijs. In vele kernen zijn een of meer natuurijsbanen. In Ammerstol en Lekkerkerk ligt een combinatiebaan voor skeeleren en schaatsen.

Bij 4 van de 14 banen is de gemeente betrokken bij de exploitatie van de accommodatie. Bij Gouderak en Krimpen aan de Lek heeft de gemeente een huurovereenkomst met de ijsclubs. De huur in Krimpen aan de Lek is symbolisch (€ 38). In Gouderak is de huur bijna € 400, maar uitsluitend als er sprake is van natuurijs waarop geschaatst kan worden.

Bij de combinatiebaan in Ammerstol heeft de gemeente een gebruiksovereenkomst. De vereniging betaalt geen huur en ontvangt een onderhoudsvergoeding (€ 2.956). In Lekkerkerk draagt de gemeente bij aan de exploitatie van de combibaan via de exploitatiesubsidie aan de SVN. De combibanen zijn in de sportnota aangemerkt als gemeentelijke sportaccommodaties, zij het dat deze accommodaties in eigendom zijn van betreffende verenigingen.

Overwogen kan worden voor de combibanen een MJOP te laten opstellen, zodat zichtbaar worden wanneer grootschalig onderhoud of vervangingsinvestering noodzakelijk is.

De Lekruiters

Sportpark Tiendweg Oost in Lekkerkerk is de accommodatie van paardensportvereniging De Lekruiters. De accommodatie wordt geëxploiteerd door de SVN en bestaat uit een rijbak, een langeerbak met een diameter van 12 meter, een grasveld, een clubgebouw/kantine met berging. De afspraak is gemaakt dat de gemeente geen exploitatievergoeding verstrekt en de vereniging een kostendekkende huur betaalt aan de SVN. Volgens SVN gebeurt dit en dit blijft de lijn voor de toekomst.

Wat we gaan doen:

Het huidige beleid ten aanzien van hockey, atletiek en overige buitensporten wordt voortgezet.

De verenigingen hebben aangegeven de verdeling van de gemeentelijke middelen tussen sporten eerlijker te willen maken. De vraag, of er sprake is van een evenwichtige besteding van middelen, kan worden opgenomen in de evaluatie van de sportnota 2021-2022. Overigens is een gelijk bedrag van gemeentelijke middelen geen uitgangspunt vanuit de sportnota. Daarbij zijn sporten ook niet even duur.

Ten aanzien van de landijsbanen is het voorstel om de huurovereenkomsten met de ijsclubs in Gouderak en Krimpen aan de Lek om te zetten naar een gebruiksovereenkomst. De verenigingen betalen geen vergoeding en de gemeente heeft geen bemoeienis met de exploitatie en onderhoud. In de gebruiksovereenkomsten dient dit nader te worden gespecificeerd. De betrokkenheid van de gemeente bij de twee combinatiebanen is conform het beleid van de sportnota.

4.1 Aanbod en huidige situatie

De gemeente Krimpenerwaard beschikt over een overdekt zwembad en zes openluchtzwembaden. Ten aanzien van het eigendom, beheer en exploitatie en onderhoudsverantwoordelijkheden bestaan er verschillen tussen de diverse zwembaden. De Hofstee en 't Wilgerak zijn volledig eigendom van de gemeente. In het laatste geval exploiteert de gemeente het bad ook zelf, terwijl zij in het geval van De Hofstee voor 50% aandeelhouder is van de exploitant.¹ De vijf overige zwembaden worden allen door een stichting geëxploiteerd. De betreffende stichtingen zijn ook eigenaar van de opstallen en verantwoordelijk voor het groot onderhoud. In drie gevallen is de gemeente eigenaar van de ondergrond en in twee gevallen is de betreffende stichting dat.²

Bij de zwemstichtingen zijn er verschillen wat betreft de prestatieafspraken die in de uitvoeringsovereenkomsten tussen de gemeente en de betreffende stichtingen zijn vastgelegd. In de ene overeenkomst worden de te leveren prestaties namelijk uitgebreider en/of gedetailleerder benoemd dan in de andere.

Buitenbaden

De inwoners van de gemeente Krimpenerwaard beschikken over een relatief ruim onoverdekt zwemaanbod. Het aantal inwoners per vierkante meter onoverdekt zwemwater is namelijk slechts 11, terwijl het landelijke cijfer 30 is. Dit hangt vermoedelijk mede samen met de uitgestrektheid van de gemeente en het feit dat de gemeente is ontstaan door een fusie van vijf kleinere gemeenten, met elk hun eigen bad(en). Bovendien moet worden vermeld, dat een deel van de baden ook een functie heeft voor inwoners van omliggende gemeenten mede doordat zij soms het dichtst bij zijnde buitenbad zijn.

Voor buitenbaden geldt een landelijk gemiddelde van 45 bezoeken per vierkante meter zwemwater. Hierbij moet wel worden bedacht, dat het abonnementenbezoek bij buitenbaden niet overal even exact wordt geregistreerd. Daarnaast is het bezoek veel sterker weersafhankelijk dan dat van binnenbaden. Dit laat onverlet dat de zes buitenbaden tezamen een bezetting hebben die nauwelijks van het landelijke gemiddelde afwijkt. Gezien het ruime zwemwateraanbod is dat opvallend. Op basis daarvan mag immers overcapaciteit worden verwacht. Dat dit niet het geval is, heeft te maken met het feit dat het totale bezoek van de baden bovengemiddeld hoog is. Het gemiddelde aantal bezoeken per inwoner van de gemeente Krimpenerwaard is namelijk 4,3 en dat is veel hoger dan het landelijke cijfer van 1,5. Voor een deel komt dit doordat er flink wat bezoek van buiten de gemeente de baden bezoekt. Daarnaast is het aanbod zoals vermeld zeer ruim en liggen de baden verspreid over de gemeente. Dat heeft een positieve invloed op het bezoek.

zwembad	bezoek 2017	m ² zwemwater	bezoek / m ² zwemwater
De Hofstee	87.227	375	233
't Wilgerak	43.876	1.288	34
De Baan	46.285	656	71
De Loete	110.000	1.593	69
Ons Polderbad			
Schuagt	30.741	1.500	20
Scharlesooi	5.000	133	38
buitenbaden totaal	235.902	5.169	46

¹ De andere 50% van de aandelen is in handen van Optisport BV.

² Bij zwembad Schuagt is een deel van de grond in eigendom van het naastgelegen waterleidingsbedrijf.

Binnenbad

Het overdekte zwemaanbod is relatief klein in Krimpenerwaard: het aantal inwoners per vierkante meter onoverdekt zwemwater is namelijk 147, terwijl het landelijke cijfer 56 is. Hierbij moet een nuancering worden aangebracht: net buiten de gemeente zijn diverse overdekte zwembaden aanwezig, onder meer in Krimpen aan den IJssel, Moordrecht, Gouda en Alblasterdam. Voor een deel van de inwoners van de gemeente Krimpenerwaard zijn die baden dichterbij dan De Hofstee en bieden ze de recreatieve faciliteiten voor 'pret zwemmen', die in De Hofstee niet aanwezig zijn.

4.1.1 Gemeentelijke kosten

Onderstaande tabel vat de gemeentelijke kosten met betrekking tot de zwembaden samen. Daaruit blijkt dat de totale werkelijke kosten van de zwembaden in 2017 circa € 782.000,- bedroegen. Dat is € 14,17 per inwoner en € 2,42 per zwembadbezoeker. De voor 2018 begrote kosten zijn iets hoger. Op basis van kengetallen kan worden gesteld, dat de kosten voor het bestaande aanbod van een overdekt zwembad en zes openluchtzwembaden niet hoog zijn.

	2017	2018
subsidie stichting zwembad Gouderak	79.000	80.106
subsidie stichting Vlisters Openlucht Baden	210.436	213.382
subsidie stichting zwembad Schuagt	126.875	128.651
subsidie stichting zwem- en badinrichting Scharlesooi	22.945	23.094
totale vergoeding schoolzwemmen vier stichtingen	7.500	7.500
totale kosten leerlingenvervoer alle zwembaden	12.500	12.500
totale gemeentelijke kosten De Hofstee	179.654	219.357
totale gemeentelijke kosten 't Wilgerak	143.411	115.925
totaal	782.321	800.515

Totale gemeentelijke kosten zwembaden

4.2 Aandachtspunten binnen- en buitenzwembaden

De volgende aandachtspunten t.a.v. het eigendom, beheer en exploitatie van de zwembaden zijn benoemd.

1. 't Wilgerak is het enige zwembad dat door de gemeente wordt geëxploiteerd. Daarom kan de gemeente de keuze maken om de exploitatie aan een extern verzelfstandigde partij als een stichting of overheidsbedrijf, dan wel aan een commerciële marktpartij over te dragen. In de Sportnota 2017 – 2021 geeft de gemeente ook aan de exploitatie van het bad op afstand te willen zetten, omdat zij vindt dat het exploiteren van zwembaden niet tot haar kerntaken behoort.

In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de beheermodellen. Hierin worden de verschillende beheermodellen beschreven. Op basis van de specifieke kenmerken van deze modellen kan in het vervolgtraject een keuze voor een de best passende beheervorm worden gemaakt.

Beheer en exploitatie 't Wilgerak

Wat we gaan doen:

Op basis van de specifieke kenmerken van de verschillende beheervormen, in relatie tot gemeentelijke kaders en uitgangspunten, wordt in de vervolgfase het best passende beheermodel benoemd en uitgewerkt.

2. Het huidige gedeelde aandeelhouderschap van de exploitatie BV van De Hofstee is een ongebruikelijke constructie. In lijn met het voorgaande punt verdient het aanbeveling om een keuze te maken tussen externe verzelfstandiging en privatisering. Bij externe verzelfstandiging in de vorm van een overheidsbedrijf wordt de gemeente 100% aandeelhouder van de exploitant en bij privatisering is de gemeente geen aandeelhouder meer.

Aandeelhoudersbelang exploitatie zwembad de Hofstee

Wat we gaan doen:

Afstoten aandeelhoudersbelang in exploitatie zwembad De Hofstee. Uit oogpunt van efficiency en doelmatigheid van beheer en exploitatie wordt de exploitatie van zwembad de Hofstee meegenomen in de verkenningen om te komen tot het best passende beheermodel.

3. De vier stichtingen die vijf van de zes openluchtzwembaden exploiteren ontvangen subsidie van de gemeente. Voor die subsidie moeten zij een aantal prestaties leveren, dat in uitvoeringsovereenkomsten met de gemeente is vastgelegd. De beschrijving van de prestaties varieert echter per overeenkomst c.q. stichting. In de ene overeenkomst worden de te leveren prestaties, die feitelijk weinig van elkaar hoeven te verschillen, namelijk uitgebreider en/of gedetailleerder benoemd dan in de andere. Door de overeenkomsten wat dat betreft meer met elkaar in lijn te brengen, wordt een meer eenduidige situatie gecreëerd.

Prestatieafspraken buitenzwembaden

Wat we gaan doen:

Het meer met elkaar in lijn brengen van prestatieafspraken in uitvoeringsovereenkomsten.

De gevolgen hiervan voor de stichtingen zijn zeer beperkt, aangezien het vooral gaat om een formele aanpassing die voor meer gelijkheid zorgt. Het leidt er niet toe dat de stichtingen ineens in de praktijk heel andere activiteiten moeten gaan aanbieden, of anders moeten gaan werken.

4. Er bestaan grote verschillen tussen de bezetting van de buitenbaden. Dat betekent echter niet dat de baden met een lage bezetting geen bestaansrecht hebben en moeten worden gesloten. Alle zwembaden vervullen namelijk een maatschappelijke functie. Daarnaast zijn de huidige gemeentelijke kosten voor de baden niet hoog. Op het moment dat het bezoek en de baten sterk afnemen en/of er grootschalig in een bad moet worden geïnvesteerd om het in stand te houden, dient het bestaansrecht te worden (her)overwogen. Daarbij dient ook de spreiding van de baden over de gemeente in ogenschouw te worden genomen. Gezien het ruime buitenbadaanbod en de beschikbare capaciteit in de bestaande baden is er geen reden om initiatieven voor uitbreiding financieel te ondersteunen.

Bezoek en capaciteit buitenbaden

Wat we gaan doen:

De verhouding vraag en aanbod van de (buiten)zwembaden is nu op orde. Op het moment dat grootschalig onderhoud of vervangingsinvesteringen aan de orde zijn, dient er een toetsing plaats te vinden op het bezoek en gebruik. Indien vraag en aanbod niet meer in verhouding is dient heroriëntatie plaats te vinden op het continueren van de exploitatie, al dan niet in afgeslankte vorm..

5. MJOP's buitenbaden

Uit de analyse is gebleken, dat de vier buitenbadstichtingen verschillen voor wat betreft de mate waarin zij voor het groot onderhoud een meerjarige planning met kostenraming hebben opgesteld en ook daadwerkelijk de voor het groot onderhoud benodigde middelen reserveren. Het in onvoldoende mate reserveren en/of het niet hebben van een MJOP (of soortgelijk document) vormt een risico voor de buitenbadstichtingen en uiteindelijk ook voor de gemeente. Het verdient daarom aanbeveling om de stichtingen te verzoeken om de gewenste veranderingen door te voeren. Desgewenst kan het ook onderdeel zijn van de prestatieafspraken in de uitvoeringsovereenkomsten. Hierdoor ontstaat een goed beeld van de in de toekomst benodigde middelen voor de instandhouding van de zwemvoorzieningen en daarmee op een eventueel beroep op een financiële bijdrage van de gemeente. Zodoende kan de benodigde subsidie worden opgesplitst in een deel 'exploitatie' en een deel 'groot onderhoud' en ontstaat meer transparantie op dit gebied. Op deze wijze kan de gemeente beter onderbouwen, dat zij niet meer financieel 'bijspringt' bij grotere onderhoudsuitgaven (bijvoorbeeld door middel van 'eenmalige' extra subsidies). De stichtingen moeten het deel voor het groot onderhoud in een separate voorziening opnemen.

MJOP's buitenbaden

Wat we gaan doen:

Meerjarenonderhoudsplannen op laten stellen voor alle zwembaden. Om eenduidigheid in de MJOP's te realiseren kan de gemeente hier in faciliteren.

5.1 Aanbod en huidige situatie

Onder de verantwoording van cluster accommodatiebeheer binnen afdeling openbare werken valt het beheer en exploitatie van de sporthallen en gymzalen.

In totaliteit betreft het 17 sportvoorzieningen waarvan:

- 5 sporthallen
- 2 sportzalen
- 10 gymzalen

Een aantal gymzalen (Vogelweide, Het Rak, Krimpen) en sporthal De Drie Maenen maken onderdeel uit van een Multifunctionele accommodatie of wijkcentrum. De (gecombineerde) exploitatie van deze accommodaties brengt administratieve verwevenheid t.a.v. beheer en huisvestingslasten met zich mee. De meeste MFA's zijn ondergebracht in een Vereniging van Eigenaren (VvE). De vereniging is verantwoordelijk voor het (groot) onderhoud. Het beheer van MFA Krimpen is ondergebracht bij SOP (Stichting Onderwijs Primair). De MFA's zitten niet in de financiële onderhoudsvoorziening van de gemeente. De gemeente betaalt wel jaarlijks de kosten die toegerekend worden aan haar deel aan de VvE.

De exploitatie van sporthal De Waard in Bergambacht is uitbesteed aan Optisport. De gemeentelijke eigenaarslasten zijn opgenomen in de programmabegroting sport.

Naast deze sporthallen en gymzalen zijn er nog binnensportaccommodaties die toebehoren aan het voortgezet onderwijs. Op basis van onderwijswetgeving draagt de gemeente de bijbehorende kapitaalslasten. Maar in de praktijk heeft gemeente Krimpenerwaard hier geen bemoeienis mee m.b.t. eigendom en beheer. Voor verenigingsgebruik kunnen deze sportzalen mogelijk wel worden gebruikt. In de avonduren en weekeinde worden deze immers niet gebruikt door het onderwijs. In de huidige situatie is dat ook het geval. Specifiek verenigingsgebruik is echter niet bekend.

5.1.1 Verhuur en bezetting

In onderstaand overzicht is de bezetting per accommodatie weergegeven.

Accommodatie	Type	Kern	Bezetting in uren 2017		
			Onderwijs*	Sport*	Totaal*
De Meent	sporthal	Schoonhoven	1.340	925	2.265
De Stolp	sportzaal	Stolwijk	1.010	718	1.728
De Walvis	sporthal	Krimpen	1.139	1.050	2.189
Concordia	sportzaal	Haastrecht	1.108	631	1.739
De Bakwetering	sporthal	Lekkerkerk	2.134	822	2.956
De drie Maenen	sporthal	Ouderkerk	1.286	1.470	2.755
De Waard	sporthal	Bergambacht	793	1.214	2.007
Kromme Draai	gymzaal	Ammerstol	923	696	1.618
Albert Plesman	gymzaal (2)	Schoonhoven	2.098	569	2.667
Beregracht	gymzaal	Schoonhoven	991	401	1.392
Pasteurzaal	gymzaal	Schoonhoven	1.159	357	1.516
Vogelweide	gymzaal	Schoonhoven	728	1.224	1.952
MFA Krimpen	gymzaal	Krimpen	1.886	261	2.147
Jan Ligthart / Schateiland	gymzaal	Lekkerkerk	1.835	818	2.653
MFA Het Rak	gymzaal	Gouderak	1.471	494	1.965
Gemiddelde bezetting sporthallen					2.234
Gemiddelde bezetting gymzalen					1.768

Voor de berekening van de bezettingspercentages zijn gebruiksuren van 1/3 hal of 1/2 hal omgerekend naar uren van een hele hal. Dit is van toepassing bij de sporthallen.

Het NOC/NSF spreekt van een voldoende bezette sporthalaccommodatie bij 2000 gebruiksuren per jaar.

Bij de gymzalen is dit 1500 gebruiksuren. In het algemeen worden gymzalen in de weekeinden namelijk weinig gebruikt.

De bezetting van de sporthallen en gymzalen zijn in Krimpenerwaard als 'ruim voldoende' aan te merken.

- De gemiddelde bezetting van de gymzalen is 1768 uur. De gymzalen Albert Plesman, Beregracht en Pasteurzaal worden minder intensief gebruikt.
- De gemiddelde bezetting van de sporthallen is 2234 uur. De sporthallen in Haastrecht en Stolwijk worden minder intensief gebruikt. De sporthallen in Lekkerkerk en in Ouderkerk kennen daarentegen met meer 2750 uur een hoge bezetting.
- De bezetting geeft een beeld van het gebruik gedurende het seizoen. Op piekmomenten (bijvoorbeeld van 18.00 – 21.00 uur kan de bezetting maximaal zijn. Dat geldt ook voor het gebruik door het basisonderwijs. In enkele gymzalen is op de tijden van het basisonderwijs sprake van capaciteitstekort. Dit doet zich voor in De Meent, AP-zaal, Krimpen en Schateiland.

5.1.2 Tarieven sporthallen en gymzalen

De tarieven voor de sporthallen en gymzalen zijn met ingang van 1 juli 2017 herijkt en opnieuw vastgesteld. Bij de totstandkoming van de tarieven is uitgegaan van de gemiddelden van de tot dan geldende tarieven. Voor vergelijkbare accommodaties wordt eenzelfde tarief gehanteerd. Voor enkele verenigingen die voorheen een lager uurtarief betaalde, is een overgangsperiode van toepassing.

De huidige tarieven zijn:

	Verenigingstarieven per uur 2017-2018		
Krimpenerwaard	Sporthal	Sportzaal	Gymzaal
Tarieven vrijgesteld van BTW	€ 34,38	€ 34,38	€ 14,07
Tarieven gymzaal Kromme Draai			€ 11,85
Tarieven inclusief BTW (Concordia en De Stolp)	€ 34,38		

De sporthallen Concordia en De Stolp (en eveneens sportcentrum De Waard) werden tot en met 2018 btw-belast geëxploiteerd. De verenigingstarieven van deze accommodaties zijn dan ook inclusief 6% btw. Voor de overige accommodaties zijn de verhuurtarieven vrijgesteld van btw. Dat betekent dat voor deze accommodaties de btw over de inkoopkosten, kostenverhogend is.

De tarieven zijn, op basis van een benchmark voor de sportzaal en voor de gymzalen, marktconform. De tarieven voor de sporthallen zijn in Krimpenerwaard beduidend lager dan bij de regiogemeenten. Het gemiddelde benchmark tarief bij gymzalen is € 15,23 per uur en ligt het uurtarief van een sporthal op € 46,66 per uur. Ten opzichte van deze regionale tarieven liggen de tarieven voor de sporthallen in Krimpenerwaard ca. € 12,- per uur lager.

5.1.3 Gemeentelijke kosten

Uit de exploitatiecijfers 2017 en de begroting 2018 van de binnensport blijkt dat het saldo aan baten en lasten in 2017 € 833.500,- bedraagt. Begroot voor 2018 is dit afgerond € 908.000,-.

Administratief worden de verhuurbaten en gebouw gebonden exploitatielasten per object geboekt. De overige kosten (personeelskosten en exploitatie/organisatiekosten) worden op algemene posten geboekt. Hierdoor bestaat tot een beperkt niveau inzicht in de integrale exploitatiekosten per object. Gezien de kleinschaligheid van veel voorzieningen en de vaak niet direct toewijsbare kosten, is dit weliswaar herkenbaar maar kan geen uitputtend oordeel worden gevormd over de financiële prestaties per object of per cluster sporthallen of gymzalen. De exploitatieverwevenheid met de MFA's is hierbij eveneens van belangrijke factor. De sporthal en de gymzalen die onderdeel uit maken van een MFA zijn niet opgenomen in de programmabegroting sport.

5.1.4 Onderhoud en MJOP's

De sportaccommodaties zijn opgenomen in het onderhoudsbeheerplan van afdeling beheer openbare werken. Dit met uitzondering van de gymzalen en sporthallen die onderdeel zijn van een MFA. Voor deze MFA's is een VvE opgericht in welke de gemeente haar financiële bijdrage levert.

Van alle overige accommodaties is een MJOP opgesteld. De totale kosten conform de meerjarenonderhoudsplannen (dagelijks onderhoud en groot onderhoud) zijn afgerond € 377.000,- gemiddeld over de periode van 15 jaar (2017-2031) inclusief 21% btw. Voor sporthal De Stolp en Concordia betreft dit een mengpercentage.

Het onderhoudsbeheerplan voor de periode 2017-2031 is door de gemeenteraad vastgesteld.

Conform het raadsbesluit wordt de dotatie in de begroting 2018 ev. aangepast naar € 286.000,-. Voor het klein dagelijks onderhoud betekent dit, bij volledige uitvoering, een dekkingstekort van ca. € 60.000,- per jaar.

5.2 Aandachtspunten binnensport

a. Capaciteit binnensport / ondercapaciteit onderwijsgebruik van viertal gymzalen

Kijkend naar de richtlijnen van NOC/NSF is bij een bezetting van 2000 uur per jaar sprake van een voldoende bezette sporthal. Bij gymzalen ligt dit bij 1500 uur of meer. In Krimpenerwaard is de bezetting van de sporthallen en gymzalen gelijk of hoger aan deze richtlijn, met uitzondering van gymzaal Beregracht. Er is dus sprake van voldoende bezette sportaccommodatie, maar met zeker nog ruimte voor extra gebruiksuren. Dat wil nog niet zeggen dat er geen knelpunten bestaan. Op prime time uren (18.00 – 20.00 in de winterperiode) en op onderwijstijden bij een aantal gymzalen is sprake van een vrijwel volledige bezetting.

Dit leidt tot de volgende aandachtspunten:

- Bij een viertal gymzalen (De Meent, AP-zaal, Krimpen en Schateiland) is sprake van volledige bezetting voor bewegingsonderwijs. Dit leidt tot een capaciteitstekort.
 - o Oplossingsrichting: op termijn is sprake van krimp van leerlingenaantallen waardoor het capaciteitstekort minder zal worden. Leerlingen kunnen per bus worden vervoerd naar een andere gymzaal. Zoals dit bijvoorbeeld nu in Lekkerkerk gebeurt waar (als tijdelijke oplossing) de leerlingen per bus vervoerd worden naar de gymzaal in Krimpen aan de Lek. Aandachtspunt bij het busvervoer zijn toenemende kosten ervan. Bij verdere toename van de vervoerskosten kan worden overwogen om een doelmatige gymvoorziening bij de school te realiseren.

- Door de volledige bezetting op prime time uren kunnen niet alle aanvragen voor die betreffende uren worden gehonoreerd. Bijvoorbeeld voor de hockeyvereniging die in winterperiode 8-12 weken gebruik wil maken van de sporthallen.
 - o Gezien de beperkte gebruikperiode is dit geen reden om capaciteit van de binnensport uit te breiden. Gestreefd kan worden naar een evenwichtige urenverdeling met voorkeursuren voor de jeugd tussen 17.00 en 20.00 en de oudere jeugd en volwassenen op de latere tijden. Door de verenigingen zal moeten worden geaccepteerd dat zij ook op minder courante en minder populaire tijden moeten trainen.

Overall gezien is er geen noodzaak capaciteit uit te breiden of in te krimpen. Bij grootschalige renovatie of vervangende nieuwbouw in de nabije toekomst dient wel te worden getoetst hoe de actuele en de toekomstige bezetting is en welke type accommodatie daar bij past.

b. MJOP's / Groot onderhoud binnensport.

De onderhoudskosten zijn conform de MJOP's structureel hoger dan de huidige onderhoudskosten in de programmabegroting sport. Ook na de aangepaste dotatie van de onderhoudsvoorziening, Indien het onderhoudsbeheerplan wordt gevolgd dan is sprake van een dekkingstekort in de exploitatie van ca.

€ 60.000,- per jaar.

Per 1-1-2019 is het btw stelsel voor sport gewijzigd. Voor gemeente Krimpenwaard leidt dit tot een voordeel omdat tot en met 2018 in veel gevallen niet de btw volledig werd verrekend. Vanaf 1 januari kan 17,5% van de onderhoudskosten inclusief btw, als subsidie (SPUK-regeling) worden aangevraagd. Op het totaalbedrag van € 377.000,- (groot en dagelijks onderhoud) is dit ca. € 66.000,-. De mate waarin dit het tekort dekt, hangt samen met de overige financiële effecten die voortvloeien uit het belastingplan.

Dekkingstekort MJOP's

Wat we gaan doen:

De vanuit rijksoverheidswege beschikbare subsidie (SPUK-regeling via ministerie VWS, ter compensatie van het btw-nadeel) aanwenden ter dekking van het tekort

Vanaf 1 januari is de exploitatie van sportaccommodaties vrijgesteld van btw. De btw op de exploitatielasten is dan kostenverhogend. De SPUK-subsidie dekt dit nadeel.

c. Tarieven sporthallen

De verhuurtarieven van de gymzalen zijn marktconform en redelijk gelijk aan de tarieven van de omliggende gemeenten en benchmarkcijfers. De verhuurtarieven van de sporthallen zijn in Krimpenwaard als laagdrempelig of 'maatschappelijk vriendelijk geprijsd' aan te merken. De verhuurtarieven zijn gemiddeld € 12,- per uur lager dan elders in de regio. Dit is geen specifiek knelpunt, maar het effect is wel een lagere financiële dekkingsgraad in de programmabegroting binnensport.

Verhuurtarieven sporthallen

Wat we gaan doen:

De verhuurtarieven van sporthallen gefaseerd indexeren naar + € 6,- per uur. Middels deze bijstelling worden meer regioconforme tarieven gerealiseerd. Daarbij kunnen de tarieven worden gedifferentieerd op basis van omvang en functionaliteit van de sporthal. Afhankelijk van de fasering leidt dit op termijn tot ca.

€ 25.000,- meerkosten voor verenigingen samen per jaar.

d. Uitgangspunt in Sportnota 2017-2021: “gemeentelijke exploitatie en beheer van binnensport-accommodaties zijn niet per definitie een overheidstaak”.

Veruit de meeste binnensportvoorzieningen worden nu door de gemeente zelf beheerd en geëxploiteerd. Het uitgangspunt van de sportnota is dat beheer en exploitatie van (binnen)sportvoorzieningen niet per een overheidstaak is.

In hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de beheermodellen. Hierin worden de verschillende beheermodellen beschreven. Op basis van de specifieke kenmerken van deze modellen kan in het vervolgtraject een keuze voor een de best passende beheervorm worden gemaakt.

Beheer en exploitatie van de binnensportaccommodaties

Wat we gaan doen:

Op basis van de specifieke kenmerken van de verschillende beheervormen, in relatie tot gemeentelijke kaders en uitgangspunten, wordt in de vervolgfase het best passende beheermodel benoemd en uitgewerkt. Dit is van toepassing op de binnensportvoorzieningen, de gemeentelijke taken m.b.t. de buitensportvoorzieningen maar ook zwembad 't Wilgerak en de exploitaties die momenteel zijn geprivatiseerd zoals De Waard en De Hofstee op het moment dat de huidige overeenkomsten expireren.

6.1 Inleiding

Het beheer en exploitatie van de sport- en welzijnsaccommodaties in eigendom van de gemeente is gedifferentieerd. Een aantal accommodaties worden door de gemeente zelf beheerd of is men verantwoordelijk voor onderhoud. In de sportnota 2017-2021 is als kader opgenomen dat de gemeentelijke exploitatie en het beheer van de (binnensport)accommodaties niet per definitie een overheidstaak is. Na 2020 moet worden bezien welke exploitatievorm het beste past bij de rol van de gemeente. Het beheer- en exploitatievraagstuk heeft niet alleen betrekking op de binnensportvoorzieningen, maar ook zwembad 't Wilgerak, zwembad De Hofstee (de exploitatieovereenkomst met de exploitant is opgezegd) en beheer en onderhoudstaken van de buitensportvoorziening in zoverre deze nu een gemeentelijke verantwoordelijkheid zijn en blijven.

6.2 Beheermodellen

In Nederland bestaat een grote variëteit aan vormen voor het beheer en de exploitatie van vastgoed dat gemeentelijk eigendom is. Voor de exploitatie van maatschappelijke sportvoorzieningen zijn voornamelijk de volgende vormen gangbaar:

1. gemeentelijk beheer: de gemeente exploiteert zelf de accommodaties, zoals dat nu ook bij de binnensportaccommodaties het geval is;
2. interne verzelfstandiging (publiekrechtelijk): de verantwoordelijkheid voor de exploitatie wordt aan een verbijzonderd onderdeel van de gemeentelijke organisatie overgedragen;
3. externe verzelfstandiging (privaatrechtelijk): de exploitatie geschiedt door een zelfstandig rechtspersoon, zijnde een stichting, BV of NV;
4. privatisering/uitbesteding: de exploitatie geschiedt door een landelijke of lokale (commerciële) marktpartij.

Het is belangrijk om te benadrukken, dat een beheervorm op zichzelf niet tot een goede of slechte exploitatie leidt. De beheervorm bepaalt namelijk 'slechts' de context waarbinnen en omstandigheden waaronder accommodaties worden geëxploiteerd. Zo biedt uitbesteding of privatisering aan een lokale ondernemer of marktpartij bijvoorbeeld gunstigere condities voor een goed financieel rendement dan gemeentelijk beheer of bij een stichtingsmodel met vrijwilligers, welwillend en enthousiast, maar doorgaans met beperkte(re) ervaring en expertise in beheer en exploitatie. In hoeverre die gunstigere omstandigheden in de praktijk daadwerkelijk worden benut, is echter sterk afhankelijk van de kwaliteit van het lokale management en bestuur. Ook de door de gemeente gestelde randvoorwaarden ten aanzien van de exploitatie spelen hierbij een rol. In de praktijk bestaan dan ook wel degelijk voorbeelden van gemeentelijke exploitaties die financieel zeer scherp draaien en van exploitaties door marktpartijen waarbij het maatschappelijk rendement goed tot zijn recht komt. Dat laat onverlet dat de gekozen beheervorm sterk richting geeft aan de context waarbinnen wordt geëxploiteerd. De specifieke, lokale keuze voor een bepaalde beheervorm kan daar echter niet uitsluitend op worden gebaseerd. Die is namelijk ook afhankelijk van wat een gemeente belangrijk vindt en welke uitgangspunten en randvoorwaarden ze aan de exploitatie stelt.

Bij de verkenning naar de optimale beheervorm dient altijd rekening gehouden te worden met de specifieke omstandigheden binnen de gemeente en de exploitatie van accommodaties:

1. politieke voorkeur (mate van invloed die men wenst te behouden)
2. maatschappelijk rendement
3. financieel rendement
4. consequenties beheervorm m.b.t. bestuurlijke organisatie
5. personele aspecten en aanwezige expertise
6. continuïteit en financiële risico's
7. aansprakelijkheid
8. overige aspecten:
 - a. fiscale aspecten
 - b. synergie beleidstaken en exploitatietaken
 - c. participatie bewoners en gebruikers (inzet vrijwilligers in dagelijks beheer)

Uiteraard is ook van invloed of de verkenning naar een passende beheervorm betrekking heeft op een solitaire accommodatie of een cluster van maatschappelijke voorzieningen. Een zorgvuldige verkenning en besluitvorming is derhalve vereist. Een toetsingsmatrix kan behulpzaam zijn om tot de juiste afstemming te komen. Dit zal in de tweede helft van 2019 plaats vinden.

6.3 Exploitatie en beheer buitensport

Zoals in de inleiding beschreven betreft de verkenning naar een passend beheermodel niet alleen de binnensportaccommodaties, zwembad 't Wilgerak en De Hofstee, maar ook de gemeentelijke taken bij buitenvoorzieningen.

Op dit moment is er een aantal stichtingen actief die buitensportaccommodaties exploiteren. Daarnaast zijn er ook verenigingen die accommodaties exploiteren of daarin een rol vervullen (bijvoorbeeld vv Gouderak). Ook SVN is een belangrijke partner voor de gemeente. De activiteiten zijn de afgelopen jaren uitgebreid en de SVN heeft de wens om die verder uit te breiden.

Indien vanuit de beheer- en exploitatiemodellen het op enig moment zou betekenen dat (voor de buitensport) de verenigingen en stichtingen zelf verantwoordelijk worden voor onderhoud en renovaties via onderhoudsbijdragen, leidt dat tot dilemma's. Het op afstand zetten van zowel jaarlijks onderhoud als renovatieonderhoud, zou dan inhouden dat de gemeente met heel veel partijen te maken krijgt en heel veel moet controleren. Het betekent waarschijnlijk niet minder werk voor de gemeente, maar meer werk en ook meer risico's.

In andere gemeenten worden soms bijdragen voor renovaties aangewend voor andere doeleinden. Het is vervelend om dat achteraf te moeten constateren. Als het fout gaat bij basisvoorzieningen komt de rekening veelal bij de gemeente te liggen. Verder moet men bedenken wat de meerwaarde is van onderhoud en renovaties bij gebruikers neerleggen. Een kunstgrasveld aanleggen is geen werk dat men met vrijwilligers kan doen, maar dient professioneel uitgevoerd te worden.

Op basis van de uiteindelijke keuzes die leiden tot het best passende beheermodel voor de gemeente Krimpenerwaard, kunnen de (gemeentelijke) taken van de buitensport hieraan worden toegevoegd. In een subvariant, zowel bij gemeentelijk beheer of bij een nieuwe beheerorganisatie, kan het jaarlijks onderhoud desgewenst worden uitbesteed aan een cultuurtechnisch bedrijf.

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden nadere kaders aangereikt om nieuwe initiatieven te beoordelen. Dit kan gaan over bestaande of nieuwe sporten. In relatie tot het sportaccommodatieplan gaat het hierbij om initiatieven vanuit de samenleving die betrekking hebben op:

- uitbreiding van bestaande sportaccommodaties met andere faciliteiten;
- nieuwe sportaccommodaties;
- vervanging of groot onderhoud van bestaande accommodaties (de niet-basis sportvoorziening).

In de sportnota is een aanzet gegeven voor beleidskaders waaraan nieuwe initiatieven kunnen worden beoordeeld. Voor leefbare kernen is het van belang dat het aanbod in sportvoorzieningen aansluit bij de behoefte en de financiële draagkracht van onze inwoners. De gemeente voelt zich verantwoordelijk voor een betaalbaar sportaanbod als basisniveau. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen basis sportvoorzieningen en niet-basis sportvoorzieningen.

Tot de basis sportvoorzieningen behoren de binnensportaccommodaties die geschikt zijn voor onderwijsgebruik, verenigingsgebruik en individueel gebruik. Daarnaast zijn dit de zwembaden, de voetbalaccommodaties en multifunctionele rondbanen. Deze voorzieningen worden gerealiseerd en/of in stand gehouden door de gemeente waarbij kosten deels worden doorbelast aan de gebruikers. Clubhuizen worden niet tot de basisvoorzieningen gerekend.

Tot de niet- basis sportvoorzieningen behoren de overige sportvoorzieningen. Deze overige sportvoorzieningen dragen echter ook bij aan de leefbaarheid van de kernen in de gemeente. Gemeente Krimpenerwaard stimuleert de aanwezigheid van deze voorzieningen. De uitbaters en initiatiefnemers zijn in beginsel financieel op zichzelf aangewezen.

Naast de beoordeling 'hoe om te gaan met nieuwe initiatieven' is ook het vraagstuk over de financiële ondersteuning relevant. Immers indien een aanvraag met betrekking tot sportaccommodaties wordt ingediend, dan kan sprake zijn van een verzoek tot een gemeentelijk bijdrage.

In de volgende paragrafen wordt eerst het vraagstuk uitgewerkt hoe nieuwe initiatieven kunnen worden beoordeeld. Vervolgens wordt ingegaan op de financiële ondersteuning van het initiatief.

7.2 Beoordeling nieuwe initiatieven

Aanvragen of verzoeken worden beoordeeld vanuit twee kerncriteria:

1. toetsing op indeling naar basis sporten. Deze indeling is gebaseerd op de sportnota en wat betreft tennis de aanbevelingen uit het sportaccommodatieplan;
2. beoordeling op beleidsmatige doelstellingen vanuit sportbeleid en vanuit overig relevante gemeente brede doelstellingen.

1. Toetsing nieuw initiatief naar indeling naar basissporten

In de sportnota wordt de onderstaande indeling naar basissporten aangehouden. Tennis is geen basissport maar in het sportaccommodatieplan is als voorstel opgenomen om de positie van de tennisparken te heroverwegen.

Sportaccommodatieplan – indeling naar basissporten conform sportnota

<i>Basissporten sportnota</i>	• Binnensporten door middel van bestaande sportinfrastructuur (gymzalen en sporthallen die geschikt zijn voor onderwijsgebruik, verenigingsgebruik en individueel gebruik) • Zwemmen • Voetbal • Multifunctionele rondbanen (Park Weydehoeck, Ijsbaan Ammerstol en Atletiekbaan Schoonhoven)
<i>Basissport uitzondering</i>	• Hockey • Turnen
<i>Heroverwegen?</i>	• Tennis
<i>Geen basissport</i>	• Overige sporten

Bij de aanvraag tot een gemeentelijke bijdrage voor een nieuw (of een bestaand) initiatief voor sportaccommodaties wordt beoordeeld of de betreffende tak van sport behoort tot een van de basissporten van gemeente Krimpenerwaard. Het is alleen mogelijk om een bijdrage voor realisatie en/of instandhouding van sportaccommodaties aan te vragen voor de sportvoorzieningen die behoren tot de basissporten. Voor de uitzonderingssporten ondersteunt de gemeente in onderhoud- of exploitatiekosten en niet in een structurele bijdrage voor instandhouding en/of uitbreiding.

Sportverenigingen kunnen voor ondersteuningsverzoeken op het gebied van sportstimulering terecht bij Team Sportservice Krimpenerwaard. Team Sportservice Krimpenerwaard helpt verenigingen bij het oplossen van bestuurlijke en organisatorische uitdagingen. De verenigingsadviseur denkt met hen mee en zoekt samen met hen naar mogelijkheden.

Toetsing nieuwe initiatieven bij basissportvoorzieningen

Ook binnen de basissportvoorzieningen kunnen de verenigingen of stichtingen met nieuwe initiatieven komen. Bijvoorbeeld uitbreiding met nieuwe faciliteiten. Bij initiatieven waarbij nieuwe faciliteiten van (bestaande) basissportvoorziening aan de orde is, geldt de beoordeling die van toepassing is op nieuwe initiatieven van niet-basissportvoorzieningen. Namelijk de beoordeling aan de hand van sportdoelstellingen en overig gemeente brede doelstellingen.

2. Beoordeling op beleidsmatige doelstellingen

Bij niet-basissportvoorzieningen of uitbreiding van basissportvoorzieningen met nieuwe faciliteiten.

Bij nieuwe initiatieven kan de gemeente kennis en expertise ter beschikking stellen en bijvoorbeeld behulpzaam zijn bij aanvraagprocedures m.b.t. vergunningen. De rol die de gemeente pakt, is maatwerk en afhankelijk van vragen zoals:

- Is het een goed verhaal? Geloof ik er in, gelooft mijn omgeving er in?
- Wat is ons gedeeld doel en hoe gaan we samenwerken?
- Wie is zijn relevante betrokkenen? En zitten zij aan tafel?
- Hoe kansrijk is het?
- Zijn er andere initiatieven die positief kunnen bijdragen?

Integrale afweging

Bij een nieuw initiatief vanuit de samenleving speelt vaak niet alleen het sportbeleid een rol. Ook omgevingsfactoren (bijvoorbeeld bodem, locatiekeuze en parkeren), duurzaamheid, leefbaarheid kernen, etc. dienen meegewogen te worden. De Omgevingswet bepaalt dat gemeenten met nieuwe kerninstrumenten moeten gaan werken: de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Voor een goede integrale afweging is samenwerking tussen de verschillende relevante beleidsterreinen cruciaal.

Richtlijnen sport

Vanuit het beleidsterrein sport zal een advies gegeven worden die meegenomen wordt in de integrale afweging. De hoofddoelstelling is het **bevorderen van sportdeelname** door inwoners van de gemeente. Dit is van belang zowel uit het oogpunt van volksgezondheid als vanuit sociaal perspectief (bevorderen ontmoeting en bevorderen integratie). Subdoelstellingen daarbij zijn het bereiken van specifieke doelgroepen of het uitvoeren van specifieke taken (verhogen leefbaarheid kernen) zoals verwoord in de sportnota of overige relevante beleidsterreinen als de omgevingsvisie.

De aanvraag wordt mede aan de hand van bovenstaande doelstellingen beoordeeld en gewogen aan de volgende richtlijnen:

- Kent het een groot aantal Krimpenerwaardse sporters?
- Is er bestaande capaciteit waarbij combinaties met andere (sport)accommodaties mogelijk zijn?
- Is het initiatief toekomstbestendig?
- Is initiatiefnemer een Krimpenerwaardse vereniging of organisatie?

7.3 Richtlijnen financiële ondersteuning vanuit sport

Een initiatiefnemer van een nieuw sportinitiatief is in beginsel financieel op zichzelf aangewezen. Nieuwe initiatieven kunnen echter voorzien in behoefte, waarvoor geen bestaande capaciteit voorhanden is. Het kan een bijdrage leveren aan gemeente brede doelstellingen of gestoeld zijn op breed maatschappelijk draagvlak. Het initiatief kan ook nadrukkelijk bijdragen aan de leefbaarheid van de kern. Het is daarbij belangrijk dat het initiatief financieel haalbaar is. Kan het initiatief bijvoorbeeld worden 'betaald' uit entree, contributies en huurinkomsten? De initiatiefnemer (vereniging of maatschappelijke organisatie) en het initiatief dient financieel gezond te zijn. Het is daarbij belangrijk dat het initiatief zichzelf kan bedruipen, zonder structurele financiële bijdrage van de gemeente. Dit is aan te tonen op basis van een onderbouwd businessplan inclusief investeringsplan, begroting en liquiditeitsprognose.

Indien zowel vanuit sport als andere relevante beleidsterreinen een positief advies gegeven wordt, wil dat nog niet zeggen dat de financiële aanvraag in deze fase ook al wordt toegezegd. Dat is immers ook afhankelijk van de (hoogte van de) financiële bijdrage in relatie tot de beschikbare middelen.

7.4 Maatschappelijke ontwikkelingen

De maatschappij ontwikkelt zich. Er komen meer senioren en minder jongeren, de culturele diversiteit neemt toe, het aantal eenpersoonshuishoudens neemt toe en er ontstaan nieuwe woonvormen. Ook is er toename in leefstijlen zichtbaar. Er ontstaan grote verschillen in leefstijl en gezondheidsontwikkeling gerelateerd aan

sociaaleconomische status. Ook de verschillen tussen regio's in Nederland nemen steeds sterker toe, er ontstaan groei en krimpregio's.

Daarnaast zijn ontwikkelingen te verwachten op gebied van sport(-deelname). De sport individualiseert, lidmaatschap aan verenigingen neemt af en de vrijetijdsbesteding verandert. De keuzes om de vrije tijd te besteden worden steeds ruimer, bestaande takken van sport worden minder populair en er zijn nieuwe sporten in opkomst.

Dit impliceert dat ook in Krimpenerwaard in de toekomst ruimte moet bestaan om het beleid aan te passen aan deze ontwikkelingen. Indien de betreffende tak van sport niet behoort tot de gemeentelijke basissportvoorziening, maar dat de sport aantoonbaar een reële kans heeft dit wel te worden, dan kan het beleid worden heroverwogen. Dit is te beoordelen op basis van landelijke en regionale sportdeelname en -kengetallen. Indien dit positief beoordeeld wordt kan deze sport als (toekomstige) basissport worden aangemerkt. Een structurele ondersteuning kan dan worden overwogen.